№ 968 შაბათი, 20 ნოემბერი. 1898—1899 შაბათი, 20 ნოემბერი. № 968

სტამბა და რედაქცია
ტფილისი, სასახლის ქ.,
თავ.-აზნაურთა ქარვასლა
ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიმართავენ რედაქციას დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7 მ. ე. „წ. კ. საზ.“ წიგნის მაღაზია
ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.

პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ დღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი
ერთის წლით 6 მან., ერთი თვით 60 კაპ.
თითო ნომერი 3 კაპიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и редакція
„Цнобисъ Пурцели“
Тифлисъ, Дворцовая ул.
д. Дворянства.
Телефонъ № 363

წლის დამლევამდე
გაზეთი „ცნობის ფურცელი“
ეღირება 1 მან. 50 კაპ.

ქართული თეატრი
კვირას, 21 ნოემბერს,

ქართული დრამატიული საზოგადოების არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება:

ღარიბ-ღატაკნი

მელოდრამა 5 მოქმედ. პროლოგითა და ეპილოგითა, თარგმანი ვ. გუნიასი.

მოთამაშენი: ქ.ქ. ჩერქეზიშვილისა, ნებიერიძე, გარელი, ვაშაკიძე, კავთელი, წერეთელი; ბ.ბ. **აბაშიძე, ყიფიანი, მესხი,** სვიმონიძე, გედევანოვი, შათირიშვილი, ადამიძე, ურუშაძე და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივი

დასაწყისი 8 საათზე.

რეჟისორნი: **ვ. აბაშიძე და ა. მესხი.**

ხუთშაბათს, 25 ნოემბერს, ბენეფისი **ვ. აბაშიძისა.** წარმოდგენილი იქნება ახალი პიესა „ქორწილი სოფლად“—ქართული ოპერეტკა ცეკვა-სიმღერებით.

კვირას, 21-ს ნოემბერს, დანიშნულია კრება „პურ-ღვინოში“ ქართველთა საალებ-მიცემო ამხანაგობის

„შუამავლისა“

კრებას უნდა მოხსენდეს „შუამავლის“ მაღაზიის უკეთესს ადგილზედ გადატანისა და მის გაუმჯობესო-გაფართოებაზედ. კრება გაგრძელებაა ამ თვის 7-დსა კრება კანონიერად ჩაითვლება რამდენიც წევრიც უნდა დაესწროს. კრება დაიწყება საღამოს 7 საათზე.

წევრთ ამხანაგობისას მოწვევის ცალკე ბარათი არ გაეგზავნებათ.

სამკურნალო და ამბულატორიი

ს. ბ. თოფურიასი

ქუთაისში.

სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი, გადამდებ სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს **ს. ბ. თოფურია.** საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს **ზ. ქ. ზერრატი.**

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი **მ. თ. კოგანი.**

ამბულატორიასთან არის კაბინეტი საექიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟისათვის სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფურია

Лечебница С. В. Топурiа въ Кутаисѣ

ახალი ამბავი

⁂ **რუსეთთან პირდაპირი შეერთება.** ვატყობინებთ მკითხველებს, რომ კავკასიის რკინის გზა შეუერთდა რუსეთის რკინის გზას დერბენდ-ბალაჯარზედ. ჩვენს გზაზედ ეხლა შეხვდებით ვაგონებს მოსკოვისა, ბრესტისა და კავკასიის რკინის გზებისას. ამ გზაზედ უკვე დადის ფოშტა.

⁂ **საქალაქო მინდვრები იჯარით** ტფილისის ქალაქის გამგეობა 1-ს მომავალს დეკემბერს იჯარით-ვაჭრობით აძლევს კუკიის და ავლაბრის მინდვრებს სახნავათ, საქონლის საძოვრად და სხვა რიგათ მოსახმარებლად.

⁂ **დანიშნულ** იქმნა კავკასიის მთავარ მმართებელის საბჭოს წევრი ნ. ა. სულთან-კრიმ-გირეი თავსმჯდომარეთ 1901 წლის საიუბილეო სამეურნეო გამოფენისა.

⁂ **რუსეთის** გაზეთები **იუწყებიან,** რომ რამდენიმე კავკასიის მევენახეებს შეუტანიათ თხოვნა, რომელშიაც მეცადინეობენ, რომ კავკასიაში დაარსდეს სამეურნეო სასწავლებელი, განსაკუთრებით პროგრამით მევენახეობის შესწავლისა.

⁂ **ახალი კომისია.** ქალაქის გამგეობამ განსაკუთრებული კომისია ამოირჩია, რომელიც შესდგება ქალაქის ინჟინერისაგან, ტეხნიკოსთაგან და სასანიტარო სამკურნალო ინსპექტორისაგან თათრის მოედნის დასათვალიერებლად, იქ მყოფ სავაჭრო სამეურნეო კანტორის გარდასატანად სხვა ადგილზედ და საზოგადო ფეხის ადგილის გასამართავად

⁂ **კავკასიის რკინის გზის გამგეობისაგან** გადადებულ იქმნა: გორის რკინის ხიდის მახლობლად დაზიანებულ საგუბარის შესაკეთებლად 1,352 მან.

თეატრის მატიანე

«აი გიდი მეგობრებო», კომედ. 4 მოქმედებად, თხზ. ვ. სარდუსი, თარგმანი კ. ბაქრაძისა.

ხუთშაბათს, 18 ნოემბერს, ქართულ თეატრში გაითამაშეს სარდუს პიესა „აი გიდი მეგობრებო!“ შინაარსით ეს კომედია არ არის მდიდარი. იგი აშენებულია იმ მარტივს აზრზე, რომ ჩვენს დროში ამდვილის მეგობრის შოვნა ძალიან ძნელია, რომ ისინი, ვისაც ჩვენ მეგობრებს ვეძახით, არიან მეგობარნი ჩვენის ჯიბისა, ჩვენის საცხოვრებლისა, ჩვენის ფულებისა, ჩვენის სადილ-ვახშმებისა და არა ნაკლებ ხშირად ჩვენის... ცოლებისა.

აბა, მკითხველო, ჩამოთვალე შენც შენი „გულითადი“ მეგობრები, ისინი, რომელნიც ყოველ დღე შემორბიან შენთან, შენს ოჯახში, კითხულობენ, თუ როგორ მშვიდობით ბძანდებით, როგორ გეძინათ, კნეინა როგორ ბძანდება და სხვა და სხვა ამისთანები და... დარწმუნდებით რომ, სარდუს პიესა სარკეა ცხოვრებისა. სამწუხაროდ, ეს ცხოვრება მხოლოდ ერთის პაწია მხრით მოჩანს, პიესაში გატარებულია ერთი მხოლოდ პაწია აზრი—აზრი ეხლანდელის მეგობრების მუხანათობისა. ოთხი მოქმედება სულ ამ პატარა აზრის და სურათებას ეხება, ამიტომ შიგა და შიგ პიესა თავს აბეზრებს მაყურებელს.

მთელი წარმოდგენა ხუთშაბათს, ვასილ აბაშიძემ და კ. მესხმა გაიტანეს თავისის მკერდითა და მხრებით; თუ არ ეს არტისტები სარდუს ჩვენს სცენაზე სახელი გაუტყდებოდა. მაგალითებრ, ნ. გაბუნია ისეთი იყო სცენაზე, ვითარცა სრულიად ხამი და ახლად გამოსული პირი. ვერ იყო თავის დონეზე და თავის ქეიფზე გედევანოვიც. შათირიშვილმა მხოლოდ არ გააფუჭა თავისი როლი. ქ. გარელიც იმ ღამეს ბევრით ჩამოუვარდებოდა წინანდელს გარელს. ჩვენის ფიქრით მისი როლი უნდა მიეცათ ან. აბაშიძისათვის. ვერ გაგვიგია, რა მოსაზრებით იხელმძღვანელეს რეჟისორებმა, რომ ნიჭიერი არტისტკა ისეთს უფერულსა და უმნიშვნელო როლში ათამაშეს, როგორიც არის რაფაელის როლი. ნუ თუ მხოლოდ იმიტომ, რომ რაფაელი პატარა არის და ან. აბაშიძეც აგრეთვე.

ბ. ადამიძეს ვინიოს როლში და სვიმონიძეს აბდულასში არა უჭირდათ-რა.

ჩვენ-კი ის აზრი გამოვიტანეთ, რომ პიესა ღარიბი შინაარსისაა და მისი ღირსება უნდა დამყარდეს ძალიან კარგს თამაშობაზედ. მხოლოდ ძალიან კარგი არტისტები მოახერხებენ „აი გიდი მეგობრებოს“ რიგიანად გათამაშებას და ვინაიდგან ასეთი არტისტები ჩვენ ბლომად არა გვყავანან, არც აღნიშნულისებური პიესები უნდა ითამაშონ ხოლმე. აკი მოგახსენეთ, ვას. აბაშიძე და კ. მესხი რომ არ შესწრებოდნენ პიესას, მისი გათახსირება და გასასაცილოება უეჭველი იყო.

ხალხი ბლომად დაესწრო წარმოდგენას, რომელიც შედარებით ადრე გათავდა. ერთი მხიარული ვოდევილი მაინც რომ წაეკერებინათ პიესისთვის ურიგო არ იქნებოდა.

მეგახლავარ

სასამართლოს მატიანე

საჩივარი ბ-ნ ვურცელზედ. ტფილისის სასამართლოში გაირჩა ამ დღეებში ყარსის რკინის გზის გამკეთებელს ბ-ნ ვურცელს, რომელსაც უმუშავებია დიდი ძალი ტეხნიკი ანდრეი ლიხომსკი და სამუშაო ფული, რაც პირობა ჰქონიათ არ მიუცია სულ 1844 მანეთი. სასამართლოში ბ-ნი ვურცელი არ გამოცხადდა. მოსამართლემ ეს ფული სულ მთლათ ბ-ნს ვურცელს გარდაუწყვიტა ლიხომსკის სასარგებლოთ. ბ ნ ვურცელს გარდაუწყვიტა გარდასახდელათ აგრეთვე სასამართლოს და სახელმწიფო ხარჯებიც.

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

ლონდონი. ოფიციალური. მეტუენმა დაამარცხა მოდდერის მდინარესთან მთელი ჯარი ბურებისა.

ლონდონი, გრასპანთან მომხდარ ბრძოლის შესახებ კიდევ შემდეგს ცნობებს იუწყებიან 15 ნოემბერს; როდესაც ბურები დაძრულ იქმნენ გრასპანის სიმაღლეებიდგან, იმათ წესიერად დაიწიეს უკან. ულანთა მეცხრე რაზმი შეეცადა გზა შეეკრა, დაეწია მტერს, მაგრამ იძულებულ იქმნა, უკან შემდგარიყო, რადგან ბურებმა საშინელი სროლა აუტეხეს. ბურებს უკან დაწევის დროს აქეთ იქიდგან ყუმბარებს ესროდნენ, რის გამოც უეჭველია ძალიან დაზარალდებოდნენ.

დევსბიური. კონსერვატორ ასოციაციათა კრებაზედ წარმოთქმულ სიტყვაში ბალფურმა სთქვა კიდევ, რომ სასაცილოა ტრანსვაალის ირლანდიასთან შედარებაო. ირლანდიაში განუსაზღვრელი უფლება არსებობს კრებათა გამართვისა და მას პარლამენტში საკმაოდ კარგა საწარმომადგენლო ადგილი აქვს დათმობილი,. ტრანსვაალში-კი უცხო ქვეყნელთ არც კრებათა გამართვის უფლება აქვთ, არც წარმომადგენლები ჰყავთ პარლამენტში, მხოლოდ დიდძალის გარდასახადებით არიან დატვირთულნიო. ინგლისი ვერ აიტანს, რომ მის საკუთარ სამფლობელოთა შუა იმისს შვილებს ისე ეპყრობოდნენ, როგორც ქვეშევრდომ ქმნილებათაო (ცხოველთაო). ასეთი მდგომარეობა არ შეეფერება ამ ქვეყნის ღირსებასა და პატიოსნებას ანუ იმავე თეთრ კანიან კაცთა, იმავე სისხლის და საზოგადოდ თვით თეთრ-კანიანთა ტომის ინტერესსაო. მთელი აფრიკა უარ-ჰყოფს იმ ხმას, ვითომ ამ ომის მიზეზნი ინგლისის სახელმწიფო კაცნი იყვნენ. უკანასკნელ წუთამდე ტრანსვაალს შეძლება ჰქონდა მიცემული აეცილებინა თავიდგან ომი, მხოლოდ უცხო ქვეყნელთათვის საარჩევანო უფლებანი უნდა მიენიჭებინა. 1896 თუ 1897 წელს ინგლისმა წინადადება მისცა ტრანსვაალის დამოუკიდებლობას უზრუნველ-ვყოფო, მაგრამ ამ წინადადებას ზიზღით მიეგება პრეტორიის მთავრობა. ჩემის აზრით, ორმავე რესპუბლიკამ ომი დაიწყო არა თავისუფლების თავ განწირულად დასაცველად, არამედ მიზეზი სისხლის ღვრისა კრიუგერის მიერ ბატონობის სურვილია. იმათ იცოდნენ, რომ იმ ომს ინგლისის მხრივ აქამდე არა ჩვეულებრივი სამხედრო ძალის ხმარება დასჭირდებოდა და რომ თითონ დიდად სახეირო სასტრატეგიო ადგილას იყვნენ. ხოლო, საბედნიეროდ ეს მოსაზრება ცრუ მოსაზრებად აღმოჩნდა. იმედი ჰქონდათ, რომ ევროპა ჩაერეოდა ამ საქმეში და ამაოდ ელოდნენ ინგლისის საპოლიტიკო დასთა შორის უთანხმოების ატეხვას. ის-კი დაავიწყდათ, რომ ყველა დასნი ნამდვილის ერთსულობით შეკავშირდებიან, როდესაც იმპერიის ინტერესებს რაიმე განსაცდელი მოელის. ეხლა დრო არ არის წინასწარმეტყველობისა, თუ მომავალში რა მოხდება, და იმის განხილვისა, თუ როგორ უნდა დავაბოლოოთ წარმატებით ომი, მხოლოდ იმას კი არასოდეს დავთანხმდებით, ჩვენ შორის და ჩვენგან შექმნილი საზოგადოება ისე აღიზარდოს, რომ ისარგებლოს მისდა მინიჭებულ თავისუფლებანით და მთელი მხარე სამხედრო ბანაკად გარდაჰქმნას, ბანაკად, რომლის იარაღიც ჩვენს წინააღმდეგ იხმარებოდეს არ ვიცი, რამდენს ხანს გასტანს ეს უთანხმოება, მაგრამ ის-კი ვიცი, რითიც დაბოლოვდება. როდესაც დრო მოვა იმ საკითხის გარდაწყვეტისა, თუ რა პოლიტიკას უნდა ადგეს გამარჯვებულიო, იმედი მაქვს სულგრძელებას არ დავივიწყებთ, როგორიც შეგვფერის, ვითარცა გამარჯვებულთ, ხოლო მეორე მხრივ, არ დავივიწყებთ იმას, რომ იმისთანა ამბები, რაც ამ ორს წელიწადს ხდებოდა, აღარ უნდა განმეორდესო. დასასრულ ბალფურმა იმედი გამოსთქვა, რომ მშვიდობიანობა ჩქარა დამყარდებაო.

ლონდონი. ბულლერი დეპეშით სწერს სამხედრო მინისტრს: მეტუენმა მაცნობა დეპეშით მოდდერრევერიდგან 16 ნოემბერს, რომ ჩემმა ჯარმა დილის 5 საათზედ მიაღწია ბურების სიმაგრეებამდე. ბრძოლა დაიწყო 5 ნახევარ საათზედ. ბურების მთელი ჯარი, 8,000 კაცი, იღებდა ბრძოლაში მონაწილეობას და ამასთან ორი დიდი ზარბაზანი ჰქონდათ და ოთხი პატარაო. ბრძოლამ 10 საათამდე გასტანა. ინგლისის ჯარი უსმელ-უჭმელი იბრძოდა და იძულებულ ჰყო მტერი სიმაგრეებისათვის თავი დაენებებინაო.

ფლისსინგენი. „ჰოჰენცოლერნი“-ს გემი მოვიდა აქ. იმპერატორსა და იმპერატრიცას მიეგებნენ დედოფალი და დედოფლიდედი.

ლესტერი. დღეს აქ ჩემბერლენმა სიტყვა წარმოსთქვა და ამტკიცებდა, რომ ომი ტრანსვაალთან უდიდებულესი ომია აწინდელ მთამომავლობის მიერ გამოვლილთა შორისაო. ხვალ ტრანსვაალსა და ორანჟის რესპუბლიკაზედ ბრიტანიის დროშა აფრიალდეს, ამისი ერთად-ერთი შედეგი იქნება ბატონობა კარგის მართველობისა და სამართლიანობისა, რომლის აღყვავებაშიაც ინგლისი მიიღებდა მონაწილეობას მთელ განათლებულ ქვეყნიერობასთან ერთად. სხვა ქვეყნის კრიტიკოსები ჰლაპარაკობენ ხარბ და მტაცებლობის შესახებ; ისინი არ იცნობენ არც ინგლისს, არ იციან არც ის საფუძველნი, რომლის გამოც ინგლისი არასოდეს არა თხოულობს თავისს ახალშენთაგან ფულადს შესაწირავს. ინგლისი იბრძვის სამართლიანობისა, თავისუფლებისა, დადებულ ხელ-შეკრულებათა პატივისცემის გამო, იმისათვის, რომ წინააღმდეგობა გაუწიოს დედოფლის უზენაესის უფლების დარღვევის მსურველთ და დაიცვას თავისნი თანამემამულენი უსამართლობისაგან. ტრანსვაალ სუსტ სახელმწიფოდ [illegible] იმ დროს, როდესაც ომი დაიწყო, ტრანსვაალი უძლიერესი სახელმწიფო იყო სამხრეთ აფრიკაში. ინგლისმა თავისი ჯარი 6,000 მილი ზღვით უნდა ატაროს და 1,5000 მილი ხმელეთით; ასეთ ვითარებათა შორის დაწყნარებით უნდა ვადევნოთ თვალ ყური ომის ამბავს, მოველოდდეთ დამარცხებასაც, არ გავაზვიადოთ გამარჯვება და მტკიცე რწმენით, ვეცადოთ ომის დასასრულს. ამ სიტყვის დროს ჩემბერლენმა გაახსენა მსმენელთ, რომ ჯარის რიცხვი სამხრეთ აფრიკაში ჩქარა 80,000 ავა, იქნება 90,000 კაცამდისაცაო. დასასრულ მან სთქვა: „რაც შეეხება მერმისს, მთავრობის მომავალი მოქმედება დამოკიდებული იქნება სხვა და სხვა არა მცირე გარემოებათაგან. ბურებმა თავისის საქციელით სრულიად ახალი საქმეთა ვითარება შექმნეს დაარღვიეს ხელ შეკრულებანი და ხელთ მოგვცეს talula rasa, რომელზედაც ჩვენ შეგვიძლიან ის წავაწეროთ, რაცა გვსურს, ყოველი მთავრობა, რომელიც რესპუბლიკებს შეძლებას მისცემს განაახლონ მტრობა მოუფლე დიდ სახელმწიფოს წინააღმდეგ, იმპერიის ინტერესებს უღალატებს. იმედი მაქვს, რომ ორსავე ადგილს, სუდანსა და სამხრეთ აფრიკაში, მერმისი იმ მსხვერპლთა მაგიერს მოგვიზღამს, რომელიც ჩვენ უნდა შევწიროთ.

ლონდონი. როგორც ოფიციალურ ცნობებიდგან სჩანს, რომ ბელმონტთან ბრძოლის დროს ინგლისელებისათვის 4 აფიცერი მოუკლავთ, 22 დაუჭრიათ, 46 ჯარის-კაცი მოუკლავს და 225 დაუჭრიათ.

განცხადებანი

ტფილისის ქალაქის გამგეობა აცხადებს, რომ 1 დეკემბერს 1899 წლის ვაჭრობით იჯარით გაიცემა კუკიისა და ავლაბრის საქალაქო მინდვრები მამულები სახნავათ, საქონლის საძოვრათ და სხვა რიგათ მოსახმარებლათ. ამ საქმეების და პირობების გაშინჯვა შეიძლება ქალაქის გამგეობის კანცელარიაში მუდამ დღე დილის ათ საათიდგან ნაშუადღევის 2 საათამდის.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 19 Ноября 1899 г. [illegible] რედაქტორ-გამომცემელი ვ. ბუ